

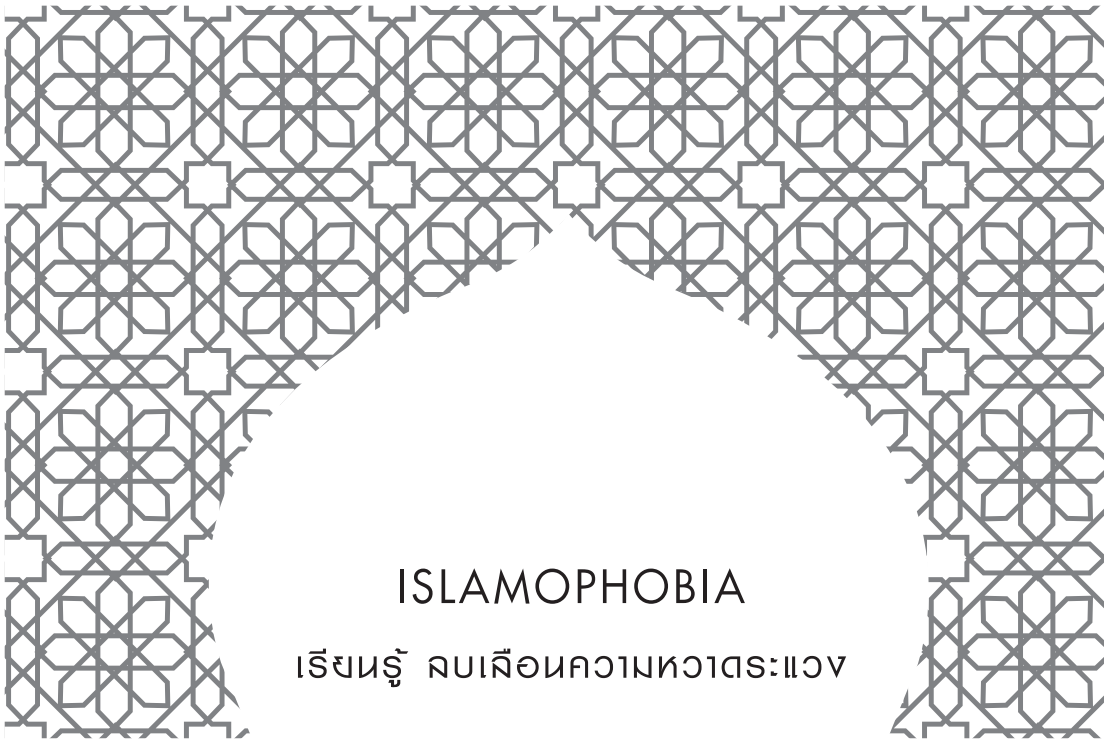

BLENNOPHOBIA / BOTANOPHOBIA / AL
GOPHOBIA / ACEROPHOBIA / VENUSTRA
PHOBIA / AUTOPHOBIA / TRYPOPHOBIA / SO
CIALPHOBIA / TRYPANOPHOBIA / OPHIDIOP
HOBIA / NYCTOPHOBIA / ACROPHOBIA / CLA
USTROPHOBIA / GAMOPHOBIA / ANDROPHO
BIA / **ISLAMOPHOBIA** / ARACHNOPHOBIA / K
INEMORTOPHOBIA / SCOLECIPHOBIA / PHOT
OPHOBIA / ERGOPHOBIA / SPHEKSOPHOBIA
/ TECHNOPHOBIA / CHRONOPHOBIA / DISPO
SOPHOBIA / SAMHAINOPHOBIA / ALLODOXA
PHOBIA / POGONOPHOBIA / OMPHALOPHOB
IA / BATHOPHOBIA / CACOMORPHOBIA / GE
RASCOPHOBIA / AGLIOPHOBIA / MOTTEPHO
BIA / BANANAPHOBIA / GYNOPHOBIA / PANO
PHOBIA / APIPHOBIA / PYROPHOBIA / ENTO
MOPHOBIA / EMETOPHOBIA / BASIPHOBIA

เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง

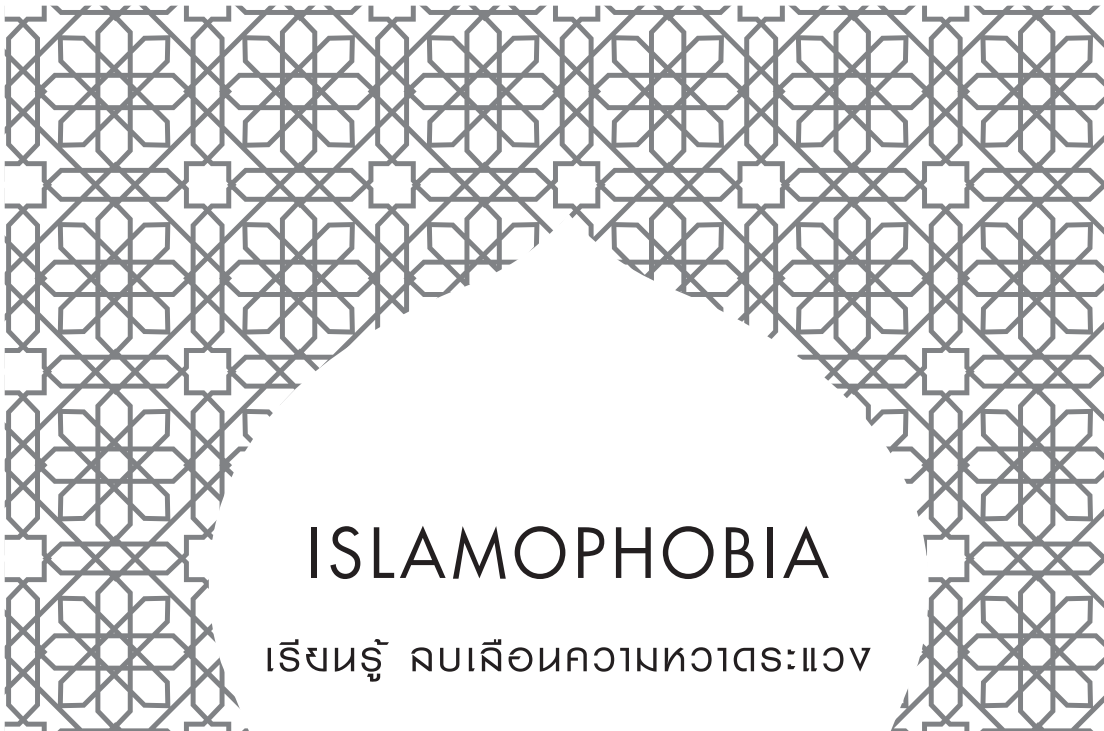
จรัญ มะลูลีม

การแบ่งแยกระหว่าง "พวกเขา" และ "พวกเรา"
ด้วย "ความกลัว" ที่ก่อกลายเป็น "ความเกลียดชัง"

A decorative border at the top of the page featuring a repeating geometric pattern of interlocking squares and octagons, creating a star-like effect. The pattern is rendered in a light gray color on a white background.

ISLAMOPHOBIA

เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating geometric pattern of interlocking squares and octagons, creating a lattice-like effect. The pattern is rendered in a light gray color.

ISLAMOPHOBIA

เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง

จรัญ มะลูลีม

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2559

ISLAMOPHOBIA : เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง • จรัญ มะลูลีม

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, ตุลาคม 2559

ราคา 220 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

จรัญ มะลูลีม. ISLAMOPHOBIA : เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง. กรุงเทพฯ : มติชน, 2559. 288 หน้า.

1. ศาสนาอิสลาม. 2. ศาสนาอิสลามกับปัญหาเชื้อชาติ. I. จรัญ มะลูลีม, เขียน. II. ชื่อเรื่อง.

297

ISBN 978 - 974 - 02 - 1511 - 0

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ปิยชนัน สุทธิทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, ณงนุช สิงห์เดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ

รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์, อพิสิทธิ์ อีระจาวรรณ

บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พัลลภ สามสี

บรรณาธิการเล่ม : ภัทราธิษฐาน พัฒน์อินพร • พิสูจน์อักษร : เมตตา จันทร์หอม

กราฟิกเลย์เอาต์ : กรวลิย เจนกิจณรงค์ • ออกแบบปก : กุลวัฒน์ กาญจนสุนทร

ศิลปกรรม : ณัฐชญาภรณ์ บุญมี • ประชาสัมพันธ์ : สุกชัย สุชาติสุธารธรรม

หากท่านต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ

เพื่อมอบให้วัด ห้องสมุด โรงเรียน หรือองค์กรการกุศลต่างๆ

โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353 โทรสาร 0-2591-9012

สำนักพิมพ์มชช

www.matchonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองงานเตรียมพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3353 โทรสาร 0-2591-9012

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannaruean Rd., Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิลสีเขียว
เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการอนุรักษ์

Printed on Green Read Paper

www.facebook.com/greenreadpaper

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	8
คำนำผู้เขียน	10
บทนำ	15
บทที่ 1 อิสลามโอฟะเบีย :	
นิยามความหมายและความตื่นกลัว	25
อิสลามโอฟะเบียคืออะไรกันแน่?	25
ลัทธิอิสลามโอฟะเบีย : โรคเกลียดกลัวอิสลาม	31
ทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อสภาวะ	
อิสลามโอฟะเบียในยุโรป	36
อิสลามโอฟะเบียในปัจจุบัน : มายาคติกับความเป็นจริง	41
บทที่ 2 ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ	
การเมืองและการเข้ามาของประเทศตะวันตก	53
มรดกของความขัดแย้งระหว่างตะวันตกกับประเทศ	
มุสลิมในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ	56
หลังสงครามโลกครั้งที่ 1	57
ปลายสงครามโลกครั้งที่ 2	60
การเมืองและศักยภาพของประเทศในภูมิภาค	
ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ	61

บทที่ 3 ญิฮาดและอิสลามการเมือง	67
ญิฮาดและมุญาฮิดีน : นิยามและความหมาย	67
การมาถึงของอิสลามการเมือง	72
ทำความเข้าใจอาหรับสปริง (Arab Spring)	90
บทที่ 4 การมาถึงของกองกำลังรัฐอิสลาม (IS)	
และสงครามกลางเมืองในซีเรีย	108
การปรับตัวของรัฐบาลอิรักหลังการเข้ามาของไอเอส	110
ทำความเข้าใจกระบอบเคาะลีฟะฮ์หรือกาหลิบ	
ในทฤษฎีของกลุ่มไอเอส	113
การเผชิญภัยที่ผิดพลาดอีกครั้ง	125
ตัวแสดงและพัฒนาการของสงครามในซีเรีย	131
การเผชิญหน้าของไอเอสกับประเทศตะวันตก	144
การมาถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของไอเอส	147
การล้อมปราบไอเอส	150
การหาทางออกให้กับสงครามกลางเมืองในซีเรีย	
และการล่าถอยของไอเอส	152
การถอนทหารรัสเซียออกจากซีเรีย	158
บทที่ 5 ความสุดโต่ง ความรุนแรง และการก่อการร้าย	
ระหว่างประเทศ : มุมมองของศาสนาอิสลาม	164
ความรุนแรงและความสุดโต่ง	164
ความแตกต่างของอิสลามและความสุดโต่ง	166
แนวคิดของอิสลามว่าด้วยการก่อการร้าย	
ความหมายทั่วไปของการก่อการร้าย	
และการก่อการร้ายโดยใช้ศาสนา	168
สหรัฐ โลกมุสลิม และการก่อการร้าย	183

บทที่ 6 ปฏิกริยาที่มีต่ออิสลามโฝเบียและผลกระทบ 207

การขยายความเกลียดชัง	207
สื่ออังกฤษกับความรับผิดชอบในการทำให้สภาวะ	
อิสลามโฝเบียอยู่ในระดับสูง	211
การศึกษาเรื่องความใจกว้างของแอลป์ โพล	
และอิสลามโฝเบียในกระบวนการศึกษา	213
ผลกระทบที่มาจากโรคเกลียดกลัวอิสลาม	219
อิสลามโฝเบียกับเหตุการณ์ “9/11”	226
มาตรการของ OIC ที่มีต่อสภาวะอิสลามโฝเบีย	228
สถานการณ์ความรุนแรงในยุโรปที่ตอกย้ำแนวคิด	
อิสลามโฝเบีย	234

บทที่ 7 ศึกษาการเปลี่ยนผ่านในโลกมุสลิม

จากแนวคิดมุสลิมและโลกร่วมสมัย 253

แนวคิดที่ว่าด้วยชะตากรรมของชาวมุสลิมกับโลกร่วมสมัย	
ของอดีตผู้นำมาเลเซีย มหฎีร์ โมฮัมหมัด	253
แนวคิดที่ว่าด้วยโลกที่ปราศจากอิสลาม	
ของเกรแฮม ฟุลเลอร์	254
แนวคิดที่ว่าด้วยการปะทะกันทางวัฒนธรรม	
ของแซมมวล ฮันติงตัน	256
แนวคิดที่ว่าด้วยการปะทะกันของความโง่เขลา	
ของเอ็ดเวิร์ด สะอีด	263

ปิดท้าย	269
---------	-----

บรรณานุกรม	277
------------	-----

ประวัติผู้เขียน	282
-----------------	-----

คำนำสำนักพิมพ์

คำว่า “อิสลามโฟเบีย” เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วโลกนับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ 9/11 แต่ขณะที่อัตราการใช้ความรุนแรงสูงขึ้นและลุกลามไปยังประเทศต่างๆ ทั้งในสหรัฐ ยุโรป หรือแม้กระทั่งเอเชีย ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือก็กำลังดิ้นรนให้หลุดพ้นจากการครอบงำและหาประโยชน์ของกลุ่มประเทศมหาอำนาจที่เข้าแทรกแซงการเมืองภายในของตนเช่นกัน

การประกอบสร้างคำ “อิสลามโฟเบีย” หรือสภาวะหวาดกลัวชาวมุสลิมจึงถูกนำมาใช้ทั้งในทางการเมืองและในการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อแบ่งแยก “พวกเขา” และ “พวกเรา” ซึ่งผลพวงของมันไม่เพียงแต่จะสร้างความชิงชังในหมู่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แต่ยังมันยถึงการเหยียดเชื้อชาติ เสมือนเป็นการตราบาปให้แก่ผู้บริสุทธิ์ที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงใดๆ

การบันทึกกล่าวหาดังกล่าวขัดแย้งอย่างแยกไม่ออกกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาคนี้ ยิ่งเมื่อการก่อความรุนแรง

จากผู้ที่ยับอาวูรขึ้นสู่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือแม้กระทั่งเมื่อเกิดกลุ่มสุดขั้ว
อย่างกองกำลังรัฐอิสลามหรือไอเอส ก็ยังเป็นการกระตุ้นให้ความหวาด
กลัวเติบโตจนยากที่จะควบคุม

ISLAMOPHOBIA : เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง มิได้
จะกล่าวว่าในโลกนี้ไม่มีการก่อความรุนแรงโดยชาวมุสลิม แต่มุ่งบอก
เล่าความเป็นมาของภูมิภาคที่เต็มไปด้วยความซับซ้อน สงคราม และ
ความสูญเสียนี้ เพื่อให้เราตระหนักและหันกลับมามองเพื่อนมนุษย์
เหล่านั้นด้วยสายตาที่เป็นธรรมและด้วยความเป็นมิตรอย่างแท้จริง
โดยไม่จำเป็นต้องหวาดกลัว เคลือบแคลง หรือระแวงพวกเขาอย่าง
ไร้เหตุผล แม้เราจะมีเชื้อชาติ ศาสนา และผิวพรรณที่แตกต่างกันก็ตาม

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

อิสลามโฟเบีย เป็นสภาวะของโรคความกลัวและความหวาดหวั่นต่อชาวมุสลิมอย่างไร้เหตุผล สภาวะดังกล่าวนำไปสู่การสร้างภาพให้ศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมซึ่งเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นภัยคุกคามต่อโลกหลังการล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์

ISLAMOPHOBIA : เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง เป็นหนังสือที่มุ่งหมายให้ผู้อ่านได้เห็นภาพและที่มาที่ไปของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกมุสลิม โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนืออันเป็นพื้นที่ที่ทำให้สภาวะอิสลามโฟเบียขยายตัวออกไปทั่วโลก และเห็นชัดเป็นพิเศษในสหรัฐและยุโรปตะวันตก

แม้ว่าเหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจะมีชาวมุสลิมเป็นผู้ก่อเหตุเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ กัน อันเกิดจากความขัดแย้งกับประเทศตะวันตกที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองและทรัพยากรก็ตาม กระนั้น ความรุนแรง ความสูญเสีย และการก่อการร้ายก็มิได้มาจากการกระทำของชาวมุสลิมเท่านั้น ยังมีความรุนแรง

และความสูญเสียครั้งใหญ่หลายครั้งที่มาจากการกระทำของผู้คนในหลายภูมิภาคของโลกที่มีได้ส่งผลกระทบต่อผู้คนโดยทั่วไปเท่านั้น หากแต่ชาวมุสลิมจำนวนมากต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงมาอย่างยาวนาน

การนิยามในเรื่องของการก่อการร้ายก็เช่นกัน มีการผลักใส่ให้การกระทำที่เกิดจากชาวมุสลิมเท่านั้นที่ถือว่าเป็นการก่อการร้าย แต่ถ้าเป็นการกระทำของฝ่ายอื่นๆ จะไม่ถูกมองว่าเป็นการก่อการร้ายแต่อย่างใด ดังตัวอย่างที่ได้มีการพูดกันอย่างกว้างขวางว่า

เมื่อชาวอเมริกันได้อาชีวะตของชาวอิรักนับล้านไปเพื่อน้ำมัน ไม่ถือว่าเป็นการก่อการร้าย

เมื่อชาวเติร์บข่มขืนผู้หญิงมุสลิมในโคโซโว/บอสเนีย ไม่ถือว่าเป็นการก่อการร้าย

เมื่อรัสเซียสังหารชาวเชเชนไป 250,000 คนด้วยลูกระเบิด ไม่ถือว่าเป็นการก่อการร้าย

เมื่อเครื่องบินไร้คนขับของสหรัฐฯ ฆ่าครอบครัวชาวอัฟกันทั้งครอบครัว ไม่ถือว่าเป็นการก่อการร้าย

เมื่ออิสราเอลสังหารพลเรือนชาวเลบานอนไปถึง 10,000 คน เนื่องจากทหารอิสราเอล 2 คนหายตัวไป ไม่ถือว่าเป็นการก่อการร้าย

แต่เมื่อชาวมุสลิมตอบโต้เนื่องจากเป็นผู้ถูกกระทำ ชาวมุสลิมก็เป็นผู้ก่อการร้ายไปทันที

ดูเหมือนว่า “ลัทธิก่อการร้าย” มีไว้สำหรับชาวมุสลิมเท่านั้น

หนังสือเล่มนี้มิได้ปฏิเสธว่าการก่อการร้ายและความรุนแรงมิได้เป็นการกระทำของชาวมุสลิม เพราะมีหลายเหตุการณ์ที่ชาวมุสลิมมีส่วนร่วมในความรุนแรงและความสับสน แต่กลุ่มก้อนของขบวนการเหล่านั้นก็มาจากคนกลุ่มเล็กๆ ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองและไม่พอใจต่อการแย่งชิงทรัพยากรในแผ่นดินของพวกเขา โดยที่ชาวมุสลิมส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมด้วยแม้แต่น้อย

หนังสือ ISLAMOPHOBIA : เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง
จึงมุ่งหมายที่จะฉายภาพความเป็นไปทางการเมืองในดินแดนของชาวมุสลิม จนพัฒนาไปสู่สภาวะอิสลามิโอฟเบียในที่สุด ด้วยการสะท้อนสภาวะดังกล่าวในแต่ละพื้นที่ให้เห็นผ่านสถานการณ์และการสำรวจพื้นที่ที่สภาวะอิสลามิโอฟเบียขยายตัวไปถึง โดยหวังว่าผู้อ่านจะมีความเข้าใจโลกหลังเหตุการณ์ 9/11 และเข้าใจศาสนาอิสลามที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของประชาคมโลกอย่างสันติได้อย่างชัดเจนขึ้น

ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณคุณคุณภัทรานิษฐ์ พัฒนธนพร บรรณาธิการที่มีความประณีตในทุกขั้นตอนของการอ่านต้นฉบับ ซึ่งทำให้หนังสือเล่มนี้มีความถูกต้องตรงกับข้อมูลที่ได้อ้างถึงมากที่สุด

ขอขอบคุณสำนักพิมพ์มติชนที่เล็งเห็นความสำคัญของกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกร่วมสมัย อันจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจโลกมุสลิมกับการอยู่ร่วมกันของประชาคมโลกได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

จรัญ มะลูลีม

อาจารย์ประจำสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์

และหัวหน้าสาขาอินเดียนศึกษา วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

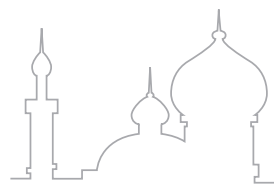
สิงหาคม 2559

A decorative border at the top of the page featuring a repeating geometric pattern of interlocking squares and octagons, creating a lattice-like effect.

ISLAMOPHOBIA

เรียนรู้ ลบเลือนความหวาดระแวง

จรัญ มะลูลีม

บทนำ

กระแสอิสลามโฟเบีย (Islamophobia) หรือโรคเกลียดกลัว หวาดหวั่นต่อชาวมุสลิมผู้นับถือศาสนาอิสลาม เริ่มเป็นที่รับรู้ของผู้คนในประเทศตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาและยุโรป เมื่อสัปดาห์ก่อนนำเครื่องบินพุ่งชนตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และตึกเพนตากอนหรือที่ทำการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐในวันที่ 11 กันยายน 2001 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีชื่อเรียกในภายหลังว่าเหตุการณ์ 9/11 อันเป็นการโจมตีที่เกิดขึ้นภายในสหรัฐเอง ซึ่งก่อนหน้านี้เคยมีการโจมตีภายในดินแดนสหรัฐเพียงครั้งเดียวเท่านั้น คือการโจมตีเพิร์ล ฮาร์เบอร์โดยญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา สหรัฐก็ทำแต่สงครามนอกบ้านมาตลอด เหตุการณ์ 9/11 จึงถือเป็นการโจมตีสหรัฐครั้งใหญ่ และเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการมาถึงของสงครามต่อต้านการก่อการร้าย (War on Terror) ซึ่งประกาศโดยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช (George W. Bush, 2001-2009)

แม้ชาวมุสลิมและชาวตะวันตกจะเคยเกิดความขัดแย้งกันมา

ก่อนในสมัยสงครามครูเสดแห่งศตวรรษที่ 11 และ 12 แต่หลังจากนั้น โลกมุสลิม โลกตะวันตก และโลกส่วนอื่นๆ ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ มีคนตะวันตกจำนวนมากที่ไปอาศัยอยู่ในประเทศมุสลิม โดยเฉพาะในรัฐชัตรีย์ที่ร่ำรวยแห่งอ่าวเปอร์เซีย และมีชาวมุสลิมไม่น้อยที่อพยพไปอยู่ในประเทศตะวันตกทั้งในสหรัฐและยุโรปตะวันตก รวมถึงในประเทศที่พวกเขาเคยตกเป็นอาณานิคมมาก่อน

อย่างไรก็ตาม ความเป็นปักษ์ระหว่างชาวมุสลิมที่รวมตัวกันในนามของประเทศ องค์กร และขบวนการกับโลกตะวันตกได้ก่อตัวขึ้นเป็นระยะๆ และทวีความขัดแย้งยิ่งขึ้นเมื่อประเทศตะวันตกและพันธมิตรอนุญาตให้ชาวยิวเข้ามาอยู่ในดินแดนปาเลสไตน์ในปี 1948 เหตุการณ์นี้ส่งผลให้ชาวปาเลสไตน์เจ้าของประเทศและชาวอาหรับลุกฮือขึ้นต่อต้านจนเกิดสงครามขึ้นหลายครั้ง จนกระทั่งปัจจุบัน ความขัดแย้งดังกล่าวก็ยังคงดำเนินต่อไป

นอกจากนี้ประเทศมุสลิมยังมีองค์กรและขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์กรและขบวนการเหล่านี้ถูกมองว่าท้าทายอำนาจของสหรัฐและประเทศตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอังกฤษที่พวกเขามองว่าเข้ามาหนุ่ให้ชาวยิวยึดครองดินแดนปาเลสไตน์ แสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ

การตอบโต้ดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามและส่งผลสะท้อนต่อสังคมในวงกว้าง อีกทั้งการตอบโต้ที่มีต่อประเทศตะวันตกและพันธมิตรก็พัฒนาสู่ความหลากหลาย ไร้รูปแบบ และทวีความรุนแรงมากขึ้น กลุ่มก้อนขององค์กรและขบวนการเหล่านี้มักถูกมหาอำนาจตะวันตกและพันธมิตรโจมตีกลับด้วยความรุนแรงไม่แพ้กัน กระนั้นรัฐบาลของประเทศมุสลิมส่วนใหญ่ในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือก็มีความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดีกับประเทศสหรัฐและประเทศตะวันตกอื่นๆ ตลอดมา แม้ว่าประเทศเหล่านั้นจะไม่พอใจการหนุ่ช่วยชาวยิวของสหรัฐและพันธมิตรก็ตาม

สิ่งที่น่าสนใจคือความรุนแรงและความเป็นปรปักษ์ระหว่างกลุ่ม
ก่อน ขบวนการ และกองกำลังต่างๆ ที่ตอบโต้ประเทศตะวันตกใน
ปัจจุบันนี้ มีจำนวนไม่น้อยที่เคยเป็นพันธมิตรกับชาติตะวันตกมาก่อน
จะพบว่าอูซามะฮ์ บินลาดีน (Osama bin Laden) จากขบวนการอัลกอ-
อิดะฮ์และซัดดัม ฮุสเซน (Saddam Hussein) อดีตผู้นำของอิรัก ก็
ล้วนเคยทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับประเทศตะวันตกทั้งสิ้น

อูซามะฮ์ บินลาดีนเคยร่วมรบกับสหรัฐและพันธมิตรโลกมุสลิม
เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์รัสเซียในอัฟกานิสถาน ก่อนจะถูกสังหารด้วย
น้ำมือกองกำลังทางทหารของสหรัฐที่เมืองอับบอตตาบัด ปากีสถาน
เช่นเดียวกับซัดดัม ฮุสเซนที่เคยได้รับการขนานนามจากประเทศตะวัน-
ตกว่าเป็นคนทันสมัยที่ยิ่งใหญ่ (The Greater Modernizer) แต่ต้องจบ
ชีวิตลงด้วยการถูกจับกุมและสังหารจากการร่วมมือระหว่างประเทศ
ตะวันตกและพันธมิตรอาหรับ

นอกจากอูซามะฮ์ บินลาดีนและซัดดัม ฮุสเซนแล้ว สหรัฐยัง
สนับสนุนกองกำลังฏอลิบาน (Taliban) ของมุลลอฮ์ มุฮัมมัด อุมาร์
(Mullah Muhammad Umar) แห่งอัฟกานิสถานในช่วงต้นสงครามขณะ
ที่กองกำลังได้รับชัยชนะเหนือฝ่ายมูญาฮิดีนอื่นๆ อีก 8 กลุ่ม

การเป็นพันธมิตรร่วมรบระหว่างสหรัฐกับบินลาดีนเปลี่ยนแปลง
ไปเมื่ออูซามะฮ์ บินลาดีนหันปากกระบอกปืนมายังสหรัฐ เมื่อไม่
สามารถยับยั้งไม่ให้กองทัพสหรัฐเข้าไปอยู่ในซาอุดีอาระเบีย แผ่นดิน
ศักดิ์สิทธิ์อันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเขาในช่วงสงครามอ่าวเปอร์เซีย
(1990-1991) ได้ จากพันธมิตรจึงกลายเป็นศัตรูจวบจนวาระสุดท้าย
แห่งชีวิตของบินลาดีน

ส่วนกรณีของอิรัก ซัดดัม ฮุสเซนไม่อาจเอาชนะอิหร่านใน
สงคราม 8 ปี (1980-1988) ได้ แม้อิรักจะได้รับการสนับสนุนจาก 62
ประเทศทั้งประเทศอาหรับและประเทศตะวันตก การเป็นพันธมิตร
ระหว่างซัดดัม ฮุสเซนกับประเทศตะวันตกจบลงด้วยการที่อิรักถูกราน

คูเวตในสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งแรก จากนั้นสหรัฐและพันธมิตร
อาหรับก็ร่วมกันปลดปล่อยคูเวตได้ในที่สุด

การถล่มตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์อันเป็นศูนย์กลางทางการค้า
และตึกเพนตากอนอันเป็นศูนย์กลางด้านความมั่นคงของสหรัฐเป็น
ปฐมบทของสภาวะอิสลามิโอฟเบีย ซึ่งตามมาด้วยความสุดโต่งและ
ความรุนแรงที่ออกมาในรูปการต่อต้านประเทศตะวันตกและประชาชน
ชาติตะวันตกอย่างต่อเนื่อง โดยสาเหตุหลักของการถล่มตึกเวิลด์เทรด
เซ็นเตอร์และตึกเพนตากอนด้วยฝีมือของคนหนุ่มชาวมุสลิม เกิดขึ้น
จากความไม่พอใจสหรัฐและพันธมิตรที่เข้าไปแทรกตัวอยู่ในความขัดแย้ง
ของภูมิภาคตะวันออกกลาง

แม้ว่าในปัจจุบันความรุนแรงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งนี้จะได้รับการ
ประณามจากโลกมุสลิมอย่างพร้อมเพรียงกัน เนื่องจากการกระทำ
ดังกล่าวมิใช่ตัวแบบของอิสลาม แต่จนถึงเวลานี้องค์การความร่วมมือ
อิสลาม (Organization of Islamic Cooperation-OIC) ซึ่งมีสมาชิก
57 ประเทศก็ยังคงต้องเผชิญกับคำบอกเล่าว่าด้วยความหวาดกลัว
อิสลาม (Islamophobia narratives) ที่กระจายออกไปทั่วโลก

ยังมีโศกนาฏกรรมเกิดขึ้นเป็นระยะๆ ทั้งในยุโรปและภูมิภาค
อื่นๆ ก็ยังแสดงให้เห็นว่าถึงเวลาแล้วที่องค์การด้านความมั่นคงระดับ
โลกทั้งหลายจะต้องหันกลับมาพิจารณาปฏิริยาความรุนแรงที่เกิดขึ้น
ทั่วโลกนี้อย่างจริงจังเสียที

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลายกรณีที่ถูกก่อความรุนแรงกระทำการ
ด้วยความป่วยไข้ทางจิต แต่ก็ถูกเหมารวมอยู่ในกระแสอิสลามิโอฟเบีย
เช่นเดียวกัน อย่างกรณีที่รถบรรทุกขนาด 19 ตันพุ่งชนผู้คนที่มารวม
ตัวกันที่เมืองนิซ (Nice) อันเป็นเมืองตากอากาศทางตอนใต้ของฝรั่งเศส
พร้อมกราดยิงในวันบาสตีย์ (Bastille Day) หรือวันชาติฝรั่งเศส เมื่อ
วันที่ 14 กรกฎาคม 2016 จนมีผู้เสียชีวิตถึง 84 คน และบาดเจ็บอีก
กว่า 300 คน กรณีดังกล่าวก็ถูกเหมารวมว่าเป็นหนึ่งในเหตุที่ทำให้

เกิดสภาวะอิสลามิโอฟเบียเช่นกัน เนื่องจากผู้ก่อความรุนแรงคือโมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์ (Mohamed Lahouaiej-Bouhlel) อายุ 31 ปี และเป็นชาวมุสลิมตูนิเซีย อดีตอาณานิคมของฝรั่งเศส

ต่อมากองกำลังรัฐอิสลามหรือไอเอส (Islamic State-IS) ประกาศอ้างความรับผิดชอบ เนื่องจากฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในกลุ่มพันธมิตรที่ร่วมต่อสู้กับไอเอส ไอเอสจึงได้ออกมาอ้างว่าโมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์เป็นผู้สนับสนุนไอเอส และ “ทำตามคำเรียกร้องของไอเอสให้โจมตีพลเรือนของประเทศที่ร่วมกันต่อสู้กับไอเอส” อันเป็นคำอ้างที่ไอเอสชอบนำมาใช้เมื่อเกิดเหตุรุนแรงกับประเทศที่เป็นปรปักษ์ของตน

อย่างไรก็ตาม โมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์ไม่ค่อยมีลักษณะของชาวมุสลิมอยู่ในตัว เช่น เป็นนักตีมเหล่าตัวงและชอบทูปตีภรรยาของตนเอง พ่อของเขาเล่าว่าตั้งแต่ปี 2002-2004 โมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์มีปัญหาโรคประสาท โมโหง่าย และชอบทำลายข้าวของอย่างไร้เหตุผลเป็นประจำ อีกทั้งยังตีมเหล่าและไม่ไปสุเหร่า¹

มีการยืนยันว่าโมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหรือเป็นผู้ก่อการร้าย อัยการฟร็องซัวส์ โมแลงส์ (François Molins) ของฝรั่งเศสกล่าวว่า โมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์ซึ่งจบชีวิตลงจากการสังหารของเจ้าหน้าที่ในที่เกิดเหตุ ไม่เคยเป็นที่รู้จักของฝ่ายข่าวกรองและไม่มีสัญญาณใดๆ ที่บอกว่าเป็นคนสุดโต่ง กระนั้นนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศสมานูแอล วาลส์ (Manuel Valls) กลับออกมากล่าวว่าโมฮัมหมัด ลาวเอจ์-บุห์แลลล์ อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มชาวมุสลิมที่ใช้ความรุนแรงในทางใดทางหนึ่งก็เป็นได้

และนอกจากทั่วโลกจะประณามการกระทำดังกล่าวแล้ว ยังมีการเรียกร้องจากองค์กรต่างๆ ให้ร่วมกันประณามโศกนาฏกรรมที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ความสุดโต่ง และความเกลียดชังให้หมดไปจากสังคมโลก

สิ่งที่ชาวตะวันตกเหมารวมว่าเกิดจากสภาวะอิสลามิโอฟเบียนั้น

เกิดขึ้นตามหลังเหตุการณ์ 9/11 มาอย่างใกล้ชิด และเป็นการยืนยันถึงความเป็นปรปักษ์ระหว่างประเทศตะวันตกกับกลุ่มก่อ/ขบวนการของชาวมุสลิมโดยผ่านเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ การถล่มตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และตึกเพนตากอนโดยสลัดอากาศในปี 2001 นั้นอย่างน้อยผู้ก่อการทั้ง 15 คนก็เป็นชาวซาอุดีอาระเบียที่มีฐานะดี รวมทั้งเหตุการณ์จับตัวประกันในเดือนกรกฎาคม ปี 2016 ที่กรุงธากา ประเทศบังกลาเทศซึ่งส่วนใหญ่ผู้เคราะห์ร้ายเป็นชาวต่างชาติ ก็ล้วนมีนัยสำคัญว่าความรุนแรงไม่จำเป็นต้องเกิดจากคนยากจนที่มาจากโรงเรียนสอนศาสนาอีกต่อไป

ทั้งเหตุการณ์ 9/11 และการสังหารตัวประกันในบังกลาเทศต่างเป็นฝีมือของคนหนุ่มที่มาจากครอบครัวที่ส่วนใหญ่มีฐานะดี คนเหล่านี้ล้วนไม่พอใจการครองอำนาจนำของประเทศตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในประเทศมุสลิม การกระทำของคนกลุ่มเล็กๆ เหล่านี้จึงช่วยกระพือกระแสอิสลามิโอฟิเบียในสหรัฐ ยุโรป และดินแดนอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

อีกประการหนึ่ง บ่อยครั้งที่กองกำลังแห่งรัฐอิสลามหรือไอเอส ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 2014 ก่อความรุนแรงขึ้นโดยใช้การตีความคำสอนของศาสนาอิสลามมาเป็นเครื่องมือทางการเมือง ดังนั้น แม้จะไม่มีประเทศมุสลิมใดให้การยอมรับ แต่การกระทำของไอเอสก็ถูกนำมาเกี่ยวโยงกับประเด็นอิสลามิโอฟิเบียอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ทั้งนี้กระแสอิสลามิโอฟิเบียที่ผ่านมาจากไอเอสไม่ได้หยุดลงที่ประเทศตะวันตกเท่านั้น แต่ยังขยายตัวเข้ามาในประเทศมุสลิมเองด้วย เช่น กรณีการโจมตีสถานบันเทิงโมริดาในประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2016 ซึ่งทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 8 คน ไอเอสอ้างว่าเป็นการเตือนรัฐบาลมาเลเซียที่มุ่งทำลายกองกำลังของไอเอส โดยกล่าวว่าการโจมตีดังกล่าวเป็นเพียงการโจมตีขนาดเล็กๆ เท่านั้น หากเปรียบเทียบกับการโจมตีครั้งใหญ่ที่จะตามมาในอนาคต

ไอเอสถือว่าโมวิด้าเป็นสถานที่แห่งบาปซึ่งคนหนุ่มมุสลิมมาเที่ยวบ่อยๆ ด้วยเหตุนี้จึงมีการโจมตีขนาดเล็กเพื่อเตือนมิให้ชาวมุสลิมทำบาป และหันกลับมาสู่แนวทางอันถูกต้องของอิสลาม

นอกจากนี้เมื่อเดือนพฤษภาคม ปี 2016 อะบู มุฮัมมัด อัล-อัดนาบี (Abu Mohammad al-Adnani) แกนนำของไอเอสก็ได้เรียกร้องให้ชาวมุสลิมถือเอาเดือนเราะมะฎอนเป็นเดือนแห่งความเจ็บปวดของผู้ไร้ศรัทธา (a month of pain for infidels) และเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้ก็เกิดขึ้นอีกเป็นระยะๆ ในอินโดนีเซีย โดยเฉพาะการมุ่งโจมตีสถานบันเทิงและที่ทำการของรัฐบาล

ขณะเดียวกันก็มีกรณีการระเบิดรถยนต์ที่มีผู้เสียชีวิตเกือบ 300 คนที่เกิดขึ้นในเขตการรดาของอิรัก การระเบิดซึ่งไอเอสอ้างว่าเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 3 กรกฎาคม 2016 โดยการรดาเป็นพื้นที่ที่มีทั้งผู้คนและร้านค้ารวมตัวกันอย่างหนาแน่นเนื่องจากเป็นคืนก่อนการสิ้นสุดเดือนเราะมะฎอน

เห็นได้ว่านอกจากจะมุ่งโจมตีประเทศตะวันตกและประเทศที่เป็นปรปักษ์กับตนในหลายภูมิภาคของโลกแล้ว การใช้ระเบิดพลีชีพของไอเอสยังคงมุ่งไปที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ถือสำนักคิดชีอะฮ์อันเป็นสำนักคิดที่ฝ่ายซุนนีสุดโต่งอย่างไอเอสถือว่าเป็นคนนอกศาสนา

แม้กระทั่งในซาอุดีอาระเบีย ผลงานความรุนแรงด้วยระเบิดพลีชีพของไอเอสก็ได้เข้ามาประชิดกรุงสุลสหรัฐในนครญิดดะฮ์ (Jeddah) ที่อยู่ติดกับทะเลแดง เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเวลาตีสอง 15 นาที เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2016 อันเป็นวันประกาศเอกราชของสหรัฐอเมริกา การระเบิดครั้งนี้มีเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยสองนาย ทั้งนี้เสียงระเบิดได้เกิดขึ้นก่อนการละหมาดช่วงรุ่งอรุณ (ละหมาดศุบฮิ) ซึ่งมีมัสญิดอยู่ไม่ไกลจากที่เกิดเหตุมากนัก

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคมนี้ไม่มีคำยืนยันว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม หากนับจากปลายปี 2014 เป็นต้นไป

มักมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงของซาอุดีอาระเบียและชนกลุ่มน้อย ซิอะฮ์ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงที่มาจากไอเอส เหตุการณ์นี้มีผู้ต้องสงสัย 6 คน โดย 4 คนเสียชีวิต และอีก 2 คนระเบิดตัวเองตาย

ในเวลาเดียวกันได้มีการโจมตีด้วยระเบิดพลีชีพที่เกิดขึ้นในนครมะดีนะห์ (Medina) อันเป็นสถานศักดิ์สิทธิ์แห่งที่สองของอิสลาม และทำให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเสียชีวิต 4 นาย รวมทั้งบาดเจ็บอีก 5 นาย เชื่อกันว่าการโจมตีนครมะดีนะห์ครั้งนี้เป็นฝีมือของไอเอสเช่นกัน เนื่องจากเกิดขึ้นขณะที่มีการละหมาดอัศริอันเป็นการละหมาดช่วงบ่ายคล้อยในมัสญิดนบาวี แต่ระเบิดพลีชีพที่เกิดขึ้นนี้อยู่ในบริเวณลานจอดรถ ไม่ได้อยู่ในบริเวณมัสญิด

การโจมตีซึ่งเข้ามาใกล้ศาสนสถานดังกล่าวที่มีความสำคัญที่สุดในศาสนาอิสลามเป็นสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แม้จะเคยมีการพยายามยึดอำนาจรัฐในศาสนสถานทีนครมักกะฮ์ (Makkah) มาก่อน แต่การโจมตีศาสนสถานเช่นนี้ นอกจากจะถูกประณามจากโลกมุสลิมแล้วยังถูกประณามจากมุสลิมซิอะฮ์ในอิหร่านด้วย และเหตุการณ์นี้ก็ทำให้อิหร่านเรียกร้องให้เกิดเอกภาพในการต่อสู้อย่างจริงจังกับกลุ่มสุดโต่งอย่างไอเอส

กรณีตัวอย่างอีกประการหนึ่งเกิดขึ้นที่ประเทศตุรกีในวันที่ 5 กรกฎาคม 2016 โดยผู้ก่อการร้ายจำนวนหนึ่งเปิดฉากใช้ปืนและระเบิดพลีชีพเข้าโจมตีสนามบินนานาชาติอะตาเตร์กในส่วนเทอร์มินัลขาออก ซึ่งนับเป็นการโจมตีหนึ่งในศูนย์กลางทางธุรกิจของยุโรปที่คลาล์ไป ด้วยผู้คน ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 40 คน และบาดเจ็บ 239 คน แสดงให้เห็นว่าไอเอสเริ่มตอบโต้ประเทศต่างๆ ที่เป็นปรปักษ์กับตนอย่างหนักหน่วง หลังจากกองกำลังของพวกเขาสูญเสียเมืองที่ยึดครองเอาไว้ได้อย่างต่อเนื่อง

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมด ความพยายามขององค์การความร่วมมืออิสลามหรือ OIC ที่จะอธิบายถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

ว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมส่วนใหญ่แต่อย่างใด และความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเพียงแค่ปฏิบัติการของคนกลุ่มก้อนเล็กๆ โดยที่คนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้เป็นอย่างดีนั้น ยังไม่อาจหยุดยั้งกระแสของอิสลามิโอฟเบียได้ แม้จะเริ่มมีผู้ที่เข้าใจที่มาของสภาวะอิสลามิโอฟเบียและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมากขึ้นตามลำดับแล้วก็ตาม

เชิงอรรถ

1. ดุราลัยเอียดเรื่องนี้ใน *Bangkok Post*, July 18, 2016 หน้า 5 และ *New Sunday Times* หน้า 30

หญิงชาวมุสลิมในซิดนีย์รวมตัวกันประท้วงต่อต้านสงคราม
และการใช้ความรุนแรง
(ภาพโดย Jasabella)

บทที่ 1

อิสลามโฟเบีย : นิยามความหมายและความตื่นกลัว

อิสลามโฟเบียคืออะไรกันแน่?

คำว่า *โฟเบีย (Phobia)* ตาม Merriam-Webster Dictionary หมายถึง ความไม่ชอบหรือความกลัวจนเกินจริง ซึ่งโดยปกติแล้วเป็นความหวาดกลัวที่ไร้เหตุผลต่อวัตถุใดวัตถุหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือระดับความกลัวต่อสิ่งของต่างๆ หรือสถานการณ์ที่ยากจะอธิบายได้ *โฟเบีย*จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของความไร้ระเบียบ และมักถูกนิยามว่าเป็นความกลัวที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องของวัตถุหรือสถานที่

โดยทั่วไปแล้วอาจยากที่จะตัดสินหรือสื่อสารให้เข้าใจถึงที่มาของความกลัวนี้ได้ และไม่ช้าไม่นานมานี้ก็ได้เกิดความกลัวชนิดหนึ่งที่เข้าเกาะกุมสังคมตะวันตกโดยเฉพาะ นั่นคือโรคหวาดกลัวอิสลาม หรือที่เรียกกันว่า *อิสลามโฟเบีย (Islamophobia)*

กล่าวได้ว่ารากของอิสลามโฟเบียสามารถย้อนหลังกลับไปได้ถึงสมัยการปรากฏตัวของศาสนาอิสลาม ซึ่งในระยะนั้นความสัมพันธ์

ระหว่างสองวัฒนธรรม (อิสลามกับคริสต์) กลายเป็นความขัดแย้งระหว่างกันทั้งในช่วงสันติภาพและช่วงสงคราม รวมถึงมีความตึงเครียดระหว่างสองวัฒนธรรมเกิดขึ้นในดินแดนใดดินแดนหนึ่งเป็นระยะๆ

แต่หลังเหตุการณ์ 9/11 ปฏิบัติการที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ขยายความขัดแย้งให้กว้างออกไปโดยผ่านสื่อของรัฐบาล ผ่านยุคสมัยของกลุ่มอนุรักษนิยมใหม่ กลุ่มตลกขบถ กลุ่มสนับสนุนอิสราเอล และกลุ่มการโฆษณาผ่านภาพยนตร์ของฮอลลีวูด (จะเห็นได้ว่าระหว่างปี 1960 จนถึง 1970 เป็นต้นไป ภาพยนตร์ฮอลลีวูดและสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ได้สร้างภาพการรุกรานของชาวอาหรับและชาวมุสลิมขึ้นมาเป็นภาพจำอย่างต่อเนื่อง)

ดังที่กล่าวในข้างต้นแล้วว่าการนิยามกันอย่างหลวมๆ ว่าอิสลามิโอฟเบีย หมายถึงความกลัวอย่างไร้เหตุผล (irrational fear) หรือความเกลียดชังอิสลามที่ได้รับแรงบันดาลใจจากคนต่างศาสนา ถ้อยคำคำนี้จึงไม่มีอะไรมากกว่าการสร้างคำที่มีการนำมาใช้จนเป็นที่รับรู้กันทั่วไปโดยเฉพาะในยุโรป และเชื่อกันว่าเป็นถ้อยคำเก่าแก่ที่ย้อนหลังไปได้อย่างน้อยที่สุดถึงทศวรรษ 1980 (หากว่าไม่ถอยหลังไปมากกว่านั้น) ถ้อยคำที่ถูกบันทึกเอาไว้ใน เอ็ดเวิร์ด สะอิด (Edward Said) นักคิดชาวคริสต์ียนอาหรับ ได้กล่าวเอาไว้ในบทความของเขาเรื่อง *การพิจารณาถึงบริบทใหม่อีกครั้ง* (Orientalism Reconsidered) ว่า

ตามคำอ้างของศาสตราจารย์โรบิน ริชาร์ดสัน (Prof. Robin Richardson) แห่งมหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮมในอังกฤษ คำว่าอิสลามิโอฟเบียถูกใช้อย่างเป็นทางการในปี 1985 โดยฏอริก โมดุด (Tariq Modood) นักวิชาการผู้มีชื่อเสียง ริชาร์ดสันเชื่อว่าอิสลามิโอฟเบียมีจุดกำเนิดในฝรั่งเศส และถ้าจะสืบค้นให้ลึกลงไป การใช้คำคำนี้ก็สามารถย้อนกลับไปได้ถึงปี 1916 โดยอัลฟองเซ-เอเตียนน์ ดิเน็ต (Alphonse-Étienne Dinet) ซึ่งเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม

แต่การนำเสนอคำว่าอิสลามิโอฟเบียในฐานะที่เป็นแนวความคิด

เกิดขึ้นครั้งแรกในปี 1991 โดยคำคำนี้ถูกใช้ในบริบทของชาวมุสลิม อังกฤษเป็นการเฉพาะและชาวยุโรปเชื้อสายมุสลิมทั่วไป เพื่ออธิบายถึงความเป็นปรีกษณ์อย่างไร้เหตุผลหรือความเกลียดชังอิสลาม มุสลิม และวัฒนธรรมอิสลาม โดยการเลือกปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้นเพื่อต่อต้านกลุ่มหรือตัวบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเหล่านี้

คำว่าอิสลาโมโฟเบียจึงเป็นการสร้างวลีใหม่ที่มีตรรกะเดียวกับคำว่าความหวาดกลัวและความไม่ชอบผู้คนที่มาจากที่อื่น (Xenophobia) แต่แต่ละ เมื่อไหร่ ที่ไหน โดยใคร ด้วยจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างไร และเกี่ยวกับเรื่องใดในใจนั้นยังคงมีความไม่แน่นอนอยู่

ดังนั้น แม้อิสลาโมโฟเบียจะถูกนิยามโดยกลุ่มผู้วางนโยบาย และนักวิจัยด้วยรายละเอียดที่แตกต่างกัน แต่แก่นแกนยังคงเป็นไปในทิศทางเดียวกันไม่ว่าจะมาจากแหล่งใดก็ตาม นั่นคือความกลัวเกินขนาดและความเป็นปรีกษณ์ต่อศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม อันเป็นผลมาจากความเชื่อตามๆ กันในทางลบ ด้วยการมีอคติ การเลือกปฏิบัติ และการผลักให้ชาวมุสลิมไปเป็นพลเมืองชายขอบทั้งในทางสังคม การเมือง และชีวิตพลเมือง

ความจริงแล้วสภาวะอิสลาโมโฟเบียมีอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ตั้งแต่ก่อนที่ผู้ก่อการร้ายจะโจมตีในวันที่ 11 กันยายน (9/11) แต่เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ในระหว่างทศวรรษที่ผ่านมา สภาวะนี้ได้เพิ่มความถี่และโหดร้ายยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น จากรายงานของ Runnymede Trust กลุ่มคลังปัญญาอิสระแห่งอังกฤษที่สร้างขึ้นในปี 1968 ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะสำคัญ 8 อย่างเอาไว้ในรายงานเมื่อปี 1997¹ จากนั้นก็มีรายงานตามมาอีกในปี 2004 หลังจากเหตุการณ์ 9/11 และเป็นปีต้นๆ ของสงครามในอัฟกานิสถานและอิรัก ส่วนรายงานที่ 2 ซึ่งพบหลังจากการโจมตีของผู้ก่อการร้าย ก็ยิ่งทำให้ชีวิตของชาวมุสลิมในอังกฤษมีความลำบากมากขึ้น

ทั้งนี้ภายหลังทำการวิจัย อภิปรายโต้ตอบ และใช้วิธีการอื่นๆ

Runnymede Trust ยังได้นำเสนอส่วนประกอบสำคัญของอิสลามโฝ-
เบีย เช่น

อิสลามถูกมองว่าเป็นความรุนแรง มีการรุกราน สนับสนุนลัทธิ
ก่อการร้าย และยุ่งเกี่ยวกับการปะทะกันทางวัฒนธรรม อิสลามเป็น
อุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกใช้เพื่อการเมืองหรือเพื่อผลประโยชน์
ทางการเมือง การทหาร ถูกมองว่าเป็นการแยกตัวและ 'เป็นอื่น' วัฒนธรรมอื่นๆ
ไม่มีผลต่อคนเหล่านี้ ทว่าเมื่อคนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามเหล่านี้วิพากษ์
ตะวันตก ตะวันตกก็จะไม่ยอมรับเช่นกัน

ประวัติศาสตร์ของการมีปฏิสัมพันธ์ของชาวอเมริกันและชาว
ยุโรปต่อชาวมุสลิมทั่วโลกล้วนเป็นเรื่องยาวและสลับซับซ้อน เหตุการณ์
หลายอย่างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ไม่ว่าจะเป็นสงครามจากภายใน
นอก ความขัดแย้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติซึ่งรวมถึงประเด็นที่ดินและ
น้ำมัน อีกทั้งการคุกคามความมั่นคงที่มาจากการใช้ความรุนแรงสุดโต่ง
ได้ส่งผลให้เกิดการสร้างภาพให้อิสลามกลายเป็นที่มาของความรุนแรง
และความสิ้นหวัง

จนถึงทศวรรษที่สองของศตวรรษที่ 21 ทศนคติที่มีต่อชาวมุสลิม
ได้กลายเป็นบางรูปแบบของการเหยียดเชื้อชาติและความหวาดกลัวสิ่ง
ที่มาจากภายนอกในรูปของความหวาดกลัวอิสลาม โดยเกิดขึ้นพร้อม
กับการอพยพของชาวมุสลิมจำนวนมากจากประเทศตะวันออกกลาง
และแอฟริกาเหนือมายังประเทศตะวันตก จนเกิดการสร้างวาทกรรม
ที่ได้ยินกันทั่วไปว่า “ไม่ใช่มุสลิมทุกคนที่เป็นผู้ก่อการร้าย แต่ผู้ก่อการ
ร้ายทุกคนเป็นมุสลิม” ในจิตใจของชาวตะวันตก แสดงให้เห็นถึงความ
กลัวที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวของชาวตะวันตก

ในการประชุมพันธมิตรทางวัฒนธรรมของสหประชาชาติและ
สันนิบาตของรัฐอาหรับ (League of Arab States) ผู้ร่วมประชุมแสดง
ให้เห็นว่าอิสลามโฝเบียเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง สถาบันแกลลีย์หรือ
ที่รู้จักกันดีในชื่อแกลลีย์ โพลได้พัฒนารูปแบบการวิเคราะห์ที่วางอยู่